

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล และจำนวนประชากรในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานของการวิจัย

1. องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม มีการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง
2. องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ที่มีรายได้ต่างกัน มีผลต่อการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่างกัน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ที่มีจำนวนประชากรต่างกัน การดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 496 คน เป็นประชากรในการวิจัย

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากนายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร ตามสูตรของ ยามาเน จำนวน 222 คนโดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น แล้วจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยจะเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ได้รับการสุ่มตามรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคามลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมด 222 ชุด โดยนำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคนในแบบรหัส นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งพิสัยสัมมติฐาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป บรรยายคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 ทดสอบเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม ที่มีรายได้ ใช้สถิติ t -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ระหว่าง จำนวนประชากร และตำแหน่ง ใช้การวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 3 ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเรียงลำดับความถี่แล้วนำเสนอด้วยการพรรณาคความ

สรุปผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการและการกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม ที่มีรายได้ประชากร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามรายได้ ระหว่างรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่ำกว่า 15,000,000 ล้านบาท กับ รายได้ มากกว่า 15,000,000 ล้านบาทขึ้นไป พบว่า นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการและการกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย และด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว พบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามจำนวนประชากร ระหว่าง จำนวนประชากร ไม่เกิน 5,000 คน 5,001 - 10,000 คน และมากกว่า 10,001 คน ขึ้นไป โดยรวม พบว่า การดำเนินงานตามแผน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4 ด้าน คือ ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ส่วนด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยสรุป ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ควรมีการเพิ่มงบประมาณในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรมีการโอน หรือสนับสนุนงบประมาณในการดูแลระบบคลองชลประทานให้ใช้ได้เสมอ และทั่วถึง ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า ควรสนับสนุนบุคลากรทาง สาธารณสุข เครื่องมือในการให้บริการ รัฐควรจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือ สงเคราะห์ คนชรา และคนด้อยโอกาส ให้มากขึ้น ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า ควรมีหน่วยปฏิบัติการในการจัดระเบียบชุมชน การรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว พบว่า ควรสนับสนุนให้มีการลงทุนในพื้นที่ อบต. ให้มากขึ้น ควรให้ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของท้องถิ่นและด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พบว่า ควรสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานเข้ามามีการร่วมในการพัฒนาร่วมกัน

4. ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า รัฐควรมีการเพิ่มงบประมาณในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อก่อสร้างถนนที่ได้มาตรฐาน (นายฉัตรเฉลิมวุฒิ ลาดเหล่า, นายก อบต.หนองเม็ก) และเพิ่มงบประมาณในการซ่อมแซมถนน(นายคำพอง หารโกทา, นายก อบต.พระธาตุ) ควรมีการโอน หรือสนับสนุนงบประมาณในการดูแลระบบคลองชลประทานให้ใช้ได้เสมอ และทั่วถึง (นายฉัตรเฉลิมวุฒิ ลาดเหล่า, นายก อบต.หนองเม็ก) และรัฐควรมีการสร้างระบบประปาหรือสนับสนุนงบในการจัดสร้างที่ได้มาตรฐาน ครอบคลุมหมู่บ้าน(นายวีระพล เอกวงษ์, นายก อบต.หนองคู)

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน จึงสรุปได้ว่า ในการจัดสรรงบประมาณในด้านโครงสร้างพื้นฐานยังมีข้อจำกัดในเรื่องการกระจายที่ทั่วถึงในทุกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็น งานทางถนน งานทางน้ำ การดูแล ซ่อมแซม ที่ยังพบว่ามีกรณีการเลื่อนล่าในการดูแลเรื่องนี้

ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า รัฐควรสนับสนุนบุคลากรทางด้านสาธารณสุข เครื่องมือในการให้บริการ เพื่อองค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดบริการทางด้านสาธารณสุขเพื่อบริการประชาชน เช่น จัดบริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ (นายคำพอง หารโกทา, นายก อบต.พระธาตุ) รัฐควรจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือ สงเคราะห์คนชรา และคนด้อยโอกาส ให้มากขึ้น(นายวีระพล เอกวงษ์, นายก อบต.หนองคู) และรัฐควรจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร หรือสินค้าชุมชน(นายฉัตรเฉลิมวุฒิ ลาดเหล่า, นายก อบต.หนองเม็ก)

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต จึงสรุปได้ว่า ภารกิจในด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาโดยภาครัฐต้องเร่งกระจายอำนาจเรื่องนี้อย่างจริงจัง มากกว่าการผ่านงบประมาณมายังองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้มีการจัดระบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า ภาครัฐควรปรับปรุงกฎหมายให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน เช่น การจัดระเบียบชุมชน การรักษาความสงบเรียบร้อย (นายฉัตรเฉลิมวุฒิ ลาดเกล้า, นายกอบต.หนองเม็ก)

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในด้านการจัดระเบียบชุมชน จึงสรุปได้ว่า ในการวางระบบระเบียบ กฎหมายของชุมชน และการรักษาความปลอดภัย ท้องถิ่นจะเป็นผู้ที่มีความคล่องตัวสูงในการรับรู้รับทราบปัญหาเชิงพื้นที่ การให้อำนาจในการดำเนินการในการจัดระเบียบชุมชน รักษาความสงบเรียบร้อยจึงควรมีการดำเนินการอย่างมาก

ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว พบว่า ภาครัฐควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดหาวิทยากรให้ความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของท้องถิ่นเคลื่อนที่ (นายคำพอง หารโกทา, นายกอบต.พระธาตุ)

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว จึงสรุปได้ว่า สิ่งสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักกระจายอำนาจ ควรให้ความรู้แนวทางในการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว โดยเป็นการใช้องค์ความรู้จัดสิ่งที่เป็นความต้องการที่แท้จริง ช่วยเหลือในการบริหารงาน

ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พบว่า ภาครัฐควรสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการร่วมในการบริหารจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยมีการร่วมในการพัฒนาร่วมกัน (นายวีระพล เอกวงษ์, นายกอบต.หนองคู)

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ในด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม จึงสรุปได้ว่า ในการดำเนินการด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ภาครัฐให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มาเป็นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยอภิปรายผลตามข้อสรุป ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ตามที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ อาจสืบเนื่องมาจากภารกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เป็นภารกิจที่ครอบคลุมความต้องการของประชาชนอย่างกว้าง เช่น การส่งเสริมอาชีพ การสังคมสงเคราะห์ กีฬาและนันทนาการ การศึกษา การสาธารณสุข และที่อยู่อาศัย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลต้องพิจารณาให้ความสำคัญก่อนด้านอื่น ๆ ประกอบกับจังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ ที่กระจายตามสภาพพื้นที่อำเภอต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญสนับสนุนงบประมาณปรับปรุงสถานที่ต่าง ๆ ให้สวยงาม นอกจากนี้การสาธารณสุขเกี่ยวกับการควบคุมและระวังโรคติดต่อในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามยังเป็นพื้นที่เสี่ยง ดังเช่นที่ผ่านพบโรคฉี่หนูและโรคไข้หวัดนกระบาดในพื้นที่ จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณในด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิตและมีการดำเนินภารกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตมากกว่าด้านอื่น

ผลการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (2548 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ดำเนินการประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาพตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าจังหวัดมหาสารคามได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตมากที่สุด

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ สุขสงค์ (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การ

บริหารส่วนตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อมีการดำเนินงานมากกว่าด้านอื่น ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจถ่ายโอนด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่วนระดับของการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจพบว่าอยู่ในระดับมากนั้น อาจสืบเนื่องมาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคามมีปัจจัยในการบริหารซึ่ง ได้แก่งบประมาณซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรให้เป็นประจำ ประกอบกับงบประมาณจัดสรรจากเงินภาษีต่าง ๆ ซึ่งเพียงพอจึงตอบสนองในการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจได้มาก

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ เดชโยธิน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านคุ้มครองดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านจัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก และด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย วัฒนกิติกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านการบำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินสาธารณะ และการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามรายได้ ระหว่างรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่ำกว่า 15,000,000 ล้านบาท กับ รายได้มากกว่า 15,000,000 ล้านบาทขึ้นไป พบว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการและการกอบกู้รักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ส่วนด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย และด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว พบความแตกต่างกัน ทั้งนี้จากการวิจัย สรุปได้ว่า ในการกระจายอำนาจของรัฐบาลนั้นมีการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยรัฐบาลได้มีการกระจายอำนาจในด้านงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นด้าน โครงสร้างพื้นฐาน หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต และด้านอื่น ๆ แก่องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ ต่ำกว่า 15,000,000 ล้านบาท กับ รายได้ มากกว่า 15,000,000 ล้านบาทขึ้นไป ในสัดส่วนตามประชากรในพื้นที่ เป็นสัดส่วนและเหมาะสมกับจำนวนประชากรในแต่ละตำบลอย่างเพียงพอ กล่าวคือถ้าประชากรมากก็อาจได้รับการจัดสรรในเรื่องงบประมาณต่าง ๆ มากขึ้นด้วย เพื่อความเพียงพอต่อการให้บริการสาธารณะด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึง องค์การบริหารส่วนตำบลจึงสามารถบริหารงบประมาณด้านต่าง ได้อย่างเหมาะสมได้ตามสภาพขนาดพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง

ผลการวิจัยได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิสรณ์ อินทร์ตรา (2542 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการประเมินผลนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีความเห็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามจำนวนประชากร ระหว่าง จำนวนประชากร ไม่เกิน 5,000 คน 5,001 - 10,000 คน และ

มากกว่า 10,001 คน ขึ้นไป โดยรวม พบว่า การดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ส่วนด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า ไม่แตกต่าง

ทั้งนี้จากผลการวิจัยอาจสืบเนื่องมาจากการจัดสรรงบประมาณตามแผน การกระจายอำนาจ การปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลนั้น ได้ใช้ฐานประชากรในปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้วนั้นเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร รายได้ในปีงบประมาณถัดไป จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการจัดสรร งบประมาณตามจำนวนประชากรที่มี ณ ปัจจุบัน โดยมีการประกกรเป็นรายหัวต่อคน จาก การที่ รัฐบาลได้มีการ จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาตามแผนการกระจายอำนาจในด้าน ต่าง ๆ ตามจำนวนประชากร ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเต็มล้าในงบประมาณ ในการที่จะสามารถดำเนินงาน พัฒนาท้องถิ่น ได้เป็นที่พึงพอใจของประชาชน จึงเป็นเหตุผล ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประชากรต่างกันมีความคิดเห็นในการดำเนินงานตาม แผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ข้อมูล เสนอแนะบางประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1.1 ในการดำเนินงานตามนโยบายกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะผู้ปฏิบัติสามารถกำหนดลำดับ ความสำคัญของนโยบายด้านต่าง ๆ โดยอาจเทียบเคียงตามผลการวิจัยนี้ได้ เนื่องจากผ่าน การดำเนินการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพแล้ว ทั้งนี้ควรเป็นไปตามความต้องการของ ประชาชนในพื้นที่ด้วย

1.2 การกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละแห่งควรดูทิศทางของการกระจายอำนาจที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ว่าได้รับถ่ายโอนภารกิจเรื่องใด หรือมีเรื่องใดเป็นสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศโดยรวม

1.3 ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรศึกษาความต้องการของท้องถิ่นและความพร้อมก่อนจะสามารถดำเนินงานในนโยบายที่จะกระจายอำนาจนั้นได้มีประสิทธิภาพหรือไม่ หรือนอกจากจะกระจายในรูปแบบตัวเงินงบประมาณแล้วอาจกระจายในด้านบุคลากรมาช่วยเหลือท้องถิ่นด้วยก็ได้

1.4 ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระหว่างดำเนินการกระจายอำนาจที่ยังไม่เสร็จและภายหลังกระจายอำนาจเสร็จแล้ว เพื่อนำผลประเมินไปศึกษาผลสำเร็จและความคุ้มค่าต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยผลการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินงานด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พานิชยกรรม และการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ควรมีการศึกษาการดำเนินงานตามแผนการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม